

Regeringens proposition

1975/76:185

om ytterligare industricenteranläggningar samt vissa andra regionalpolitiska frågor;

beslutad den 18 mars 1976.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd och det ändamål som framgår av förredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att regeringen får besluta om att bygga industricenteranläggningar i Ljusdal och Haparanda. Beslut avses bli fattat när minst hälften av lokalerna i varje ort omedelbart kan hyras ut.

Vidare föreslås att regionalpolitiskt stöd i form av lånegaranti skall lämnas för att täcka marknadsföringskostnader vid introduktion av en ny eller väsentligt vidareutvecklad produkt hos industriföretag inom det allmänna stödområdet. Lånegarantin får uppgå till 80 % av marknadsföringskostnaderna, dock högst 500 000 kr.

Genom propositionen informeras vidare riksdagen om planerna på en decentralisering av beslutanderätten i vissa ärenden om regionalpolitiskt stöd till regional nivå.

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Närvarande: statsminister Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Feldt, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson

Föredragande: statsrådet Bengtsson

Proposition om ytterligare industricenteranläggningar samt vissa andra regionalpolitiska frågor

1 Inledning

År 1973 påbörjades enligt riksdagens beslut (prop. 1972:111 bil. 1, InU 1972:28, rskr 1972:347 samt prop. 1973:50, InU 1973:7, rskr 1973:248) en försöksverksamhet med statliga industricentra i regionala centra i det inre stödområdet. Huvudman för verksamheten är Stiftelsen Industricentra. Stiftelsen har i en skrivelse till arbetsmarknadsdepartementet redovisat sin syn på den fortsatta verksamheten med industricentra. Vidare har inom ramen för Länsplanering 1974 flera länsstyrelser föreslagit att verksamheten skall byggas ut.

Tanken att främja marknadsföringsåtgärder genom utökat lokaliseringsstöd har förts fram bl. a. i remissyttranden över 1968 års lokaliseringsutrednings betänkande (SOU 1969:49) Lokaliserings- och regionalpolitik samt i riksdagsmotioner under senare år. Vid behandlingen av motioner i frågan till 1974 års vårriksdag uttalade inrikesutskottet att Kungl. Maj:t mot bakgrund av motionsförslagen närmare borde överväga i vilka former ökat stöd till marknadsföringsåtgärder skulle komma till stånd. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (InU 1974:7, rskr 1974:204). Frågan om ökat regionalpolitiskt stöd vid marknadsföringsåtgärder har därefter utretts inom arbetsmarknadsdepartementet.

I slutet av år 1974 började en arbetsgrupp inom arbetsmarknadsdepartementet utreda frågan om delegering av beslutanderätt i ärenden om regionalpolitiskt stöd från centrala till regionala organ. Efter bemyndigande av regeringen tillkallade chefen för kommundepartementet år 1975 sakkunniga¹ med uppdrag att utreda frågan om ökad decentralisering i förvaltningen. De

¹ Statssekreteraren Lennart Sandgren, ordförande, riksdagsledamoten Anders Dahlgren, förste järnvägsexpeditören Sven Henriesson, borgarrådet John-Olof Persson, riksdagsledamoten Per-Eric Ringaby, filosofie doktor Ullenhag, landstingsrådet Helny Westman och riksdagsledamoten Ake Wictorsson.

sakkunniga (Kn 1975:01) antog benämningen decentraliseringsutredningen.

Arbetsgruppen har gjort en kartläggning av handläggningen av det regionalpolitiska stödet, ärendestrukturen och samarbetet mellan olika organ på central och regional nivå. Kartläggningen och arbetsgruppens preliminära överväganden har redovisats för decentraliseringsutredningen. Utredningen har granskat arbetsgruppens slutsatser och förslag och gett synpunkter på innehållet. Resultaten av arbetsgruppens överväganden och utredningens granskning har redovisats i betänkandet (Ds Kn 1975:4) Decentralisering av beslut om regionalpolitiskt stöd.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), statens industriverk, samtliga länsstyrelser, expertgruppen för regional utredningsverksamhet (ERU), Föreningsbankernas förbund, Företagareföreningarnas förbund, Kooperativa förbundet (KF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Landstingsförbundet, Stiftelsen Industricentra, Svensk industriförening, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska bankföreningen, Svenska företagares riksförbund, Svenska handelskammarförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges industriförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Statens industriverk har bifogat yttranden från flertalet företagareföreningar. Flera länsstyrelser har bifogat yttranden från kommuner, handelskammare m. fl. LO har bifogat yttranden från Svenska träindustriarbetareförbundet och Svenska metallindustriarbetareförbundet.

2 Industricentra

År 1973 påbörjades en försöksverksamhet med statliga industricentra i regionala centra i det inre stödområdet (prop. 1972:111 bil. 1, InU 1972:28, rskr 1972:347 samt prop. 1973:50, InU 1973:7, rskr 1973:248). Syftet med verksamheten är att genom att uppföra industrilokaler för uthyrning vidga de regionalpolitiska insatserna. Huvudman för verksamheten är Stiftelsen Industricentra, som har till uppgift att planera, uppföra, äga och förvalta industricentranläggningar samt i övrigt verka för att skapa goda förutsättningar för verksamheten i anläggningarna. Stiftelsens förvaltning är lokaliserad till Skellefteå.

I det utredningsförslag som låg till grund för beslutet om industricentra förordades att anläggningar skulle planeras i Lycksele och Strömsund för vardera ca 300 arbetsplatser. Utredningen förordade dock en stegvis uppbyggnad och att en första utbyggnad borde omfatta lokaler för ca 150 arbetsplatser. Statsmakterna anslöt sig till utredningens förslag om en stegvis utbyggnad. Anläggningarna dimensionerades för vardera ca 150 arbetsplatser, vilket motsvarar ca 6 000 m² lokalyta.

Statsmakterna har nyligen beslutat om en utbyggnad av anläggningarna

i Strömsund och Lycksele till den storlek som ursprungligen beräknades för ett fullt utbyggt industricentrum (prop. 1975/76:87, InU 1975/76:27, rskr 1975/76:167). Beslutet innebär att riksdagen har tagit ställning till frågan om utbyggnad av anläggningarna och till riktlinjerna för finansiering av investeringarna. Det ankommer sedan på regeringen att besluta om igångsättning av utbyggnaderna. Först när regeringen bedömer att minst hälften av de nya lokalerna i resp. ort omedelbart kan hyras ut bör en utbyggnad ske.

Hyran i industricenteranläggningarna skall ligga på en nivå som motsvarar de kostnader som företagen kan räkna med om de bygger egna lokaler med statligt lokaliseringsstöd. Finansieringen av byggnadsinvesteringarna har därför ordnats på ett sätt som motsvarar det statliga lokaliseringsstödet. Den första etappen av anläggningarna i Strömsund och Lycksele, som har kostnadsberäknats till ca 14,1 milj. kr., har sålunda finansierats genom statliga lokaliseringsbidrag med sammanlagt 9,2 milj. kr., vilket motsvarar 65 % av byggnadskostnaderna. Återstoden har täckts med statliga annuitetslån på sammanlagt 1 840 000 kr. från investeringsanslaget Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån under elfte huvudtiteln samt med stiftelsens eget kapital. Stiftelsen har från förslagsanslaget Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet under elfte huvudtiteln tillförts sammanlagt 3,6 milj. kr. som stiftelseförmögenhet (prop. 1973:50, InU 1973:7, rskr 1973:248 samt prop. 1975:85 bil. 10, InU 1975:13, rskr 1973:169). Den andra etappen av anläggningarna kommer att finansieras enligt samma principer (prop. 1975/76:87, InU 1975/76:27, rskr 1975/76:167). För vissa maskininvesteringar har stiftelsen vidare beviljats lokaliseringsstöd med sammanlagt 712 000 kr. i avskrivningslån och 713 000 kr. i lokaliseringslån.

Stiftelsens administrationskostnader täcks delvis genom statsbidrag från anslaget Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet. Statsbidraget skall täcka de regionalpolitiskt motiverade kostnaderna för stiftelsens verksamhet, dvs. sådana kostnader som rimligen inte skall belasta hyresgästerna. De förvaltningskostnader som direkt hänför sig till anläggningarna kalkyleras däremot in i hyrorna. Det statliga administrationsbidraget uppgår till 450 000 kr. för budgetåret 1975/76. Stiftelsen har vidare under budgetåret 1975/76 beviljats ett förlusttäckningsbidrag på 260 000 kr. Förlusttäckningsbidraget motiveras av att lokalerna i den första etappen till stor del har stått outhyrda under uppbyggnadsperioden. När lokalerna är fullt uthyrda skall hyrorna täcka stiftelsens kostnader för anläggningarna. Genom att utbyggnaden av den andra etappen påbörjas först när minst hälften av de nya lokalerna omedelbart kan hyras ut minskar behovet av särskilda bidrag för att täcka hyresbortfall.

Stiftelsen Industricentra skall följa utvecklingen och ta initiativ för att tillgodose behovet av nya lokaler. Stiftelsen har i en skrivelse till arbetsmarknadsdepartementet redovisat sin syn på den fortsatta verksamheten. Till skrivelsen har stiftelsen fogat ett faktaunderlag för de orter som kan

bli aktuella i den fortsatta verksamheten med industricentra. Faktaunderlaget, som omfattar alla regionala centra i det inre stödområdet, har på stiftelsens uppdrag utarbetats av geografiska institutionen vid Umeå universitet. Stiftelsen avstår i sin skrivelse från att föreslå nya etableringsorter. Samtidigt påpekar stiftelsen att kontakterna med företag skulle ge väsentligt bättre resultat i form av etableringar i industricenteranläggningar om flera ortsalternativ med större regional spridning kunde erbjudas. Stiftelsen framhåller också betydelsen av att få arbeta med en längre planeringsperiod.

Inom ramen för länsplanering 1974 har åtskilliga länsstyrelser föreslagit att verksamheten med industricentra skall byggas ut. Föreslagna orter är Hemse, Vara, Filipstad, Mora, Ljusdal, Ånge, Järpen, Sveg, Vilhelmina, Storuman, Haparanda och Gällivare. Vidare har flera kommuner i skrivelser till regeringen föreslagit att industricenteranläggningar skall byggas inom resp. kommun. Arbetsgruppen för bevakning av sysselsättningsfrågor i Tornedalen har hemställt om att ett industricentrum uppförs i Haparanda.

3 Decentralisering av beslut om regionalpolitiskt stöd

3.1. Bakgrund

Genom statsmakternas beslut år 1964 (prop. 1964:185, BaU 1964:48, rskr 1964:408) infördes statligt lokaliseringsstöd som ett medel att påverka företagens lokalisering till orter och regioner där en förstärkning av näringsliv och sysselsättning är önskvärd. År 1970 förstärktes och vidareutvecklades det regionalpolitiska stödet (prop. 1970:75, SU 1970:103, BaU 1970:40, rskr 1970:270 och 1970:304). Stödet byggdes ut ytterligare år 1973 (prop. 1973:50, InU 1973:7, rskr 1973:248).

Regionalpolitiskt stöd lämnas f. n. som lokaliseringsstöd, introduktionsstöd, utbildningsstöd, sysselsättningsstöd samt flyttningsstöd till personal med kvalificerad yrkesutbildning. För stödverksamheten är landet indelat i ett allmänt stödområde och ett inre stödområde.

AMS, eller i vissa fall regeringen, beslutar om lokaliseringsstöd, utbildningsstöd och sysselsättningsstöd. I ärenden om introduktionsstöd och flyttningsstöd till personal beslutar AMS eller, efter AMS bestämmande, länsarbetsnämnd (SFS 1970:180, omtryckt 1973:552, ändrad senast 1975:352).

3.2. Nuvarande ordning

Lokaliseringsstöd utges i form av lokaliseringsbidrag, avskrivningslån, lokaliseringslån, lånegaranti och ersättning vid flyttning av företag. Stöd lämnas i första hand inom det allmänna stödområdet. I särskilda fall kan stöd lämnas i övriga delar av landet, t. ex. när avsevärda sysselsättningssvårigheter förutses eller har uppkommit till följd av industrinedlägg-

ning i samband med omfattande branschrationalisering eller när särskilda skäl talar för att ett område med ensidigt näringsliv eller isolerat läge bör tillföras ytterligare industri.

Som allmänna förutsättningar för stöd gäller bl. a. att verksamheten skall bedömas medföra varaktig sysselsättning för arbetskraften, få tillfredsställande lönsamhet och utövas i ort där goda förutsättningar finns för verksamheten.

Stöd kan inom det allmänna stödområdet lämnas till industri, industriliknande verksamhet, industriserviceverksamhet, företagsinriktad partihandel och uppdragsverksamhet med mer än lokal betydelse samt till turistnäringen. Företag som flyttar sin verksamhet till ort inom det allmänna stödområdet kan få ersättning för kostnader för flyttning av maskiner, arbetsredskap och verktyg. Utanför stödområdet kan stöd utges endast till företag med industriell eller industriliknande verksamhet. Lokaliseringsstöd kan dessutom lämnas vid utflyttning från storstadsområde av centrala förvaltningsenheter inom den privata sektorn.

Bidrag, avskrivningslån och lokaliseringsslån lämnas vid ny-, till- eller ombyggnad av lokal eller annan anläggning som är nödvändig för verksamheten. Lokaliseringslån kan dessutom lämnas vid anskaffning av maskiner, arbetsredskap och verktyg samt vid förvärv av fabriksbyggnad. I vissa fall kan avskrivningslån lämnas till industriföretag inom det inre stödområdet vid investeringar i maskiner, arbetsredskap och verktyg. Lånegaranti för anskaffning av omsättningstillgångar kan lämnas till industri, industriliknande verksamhet, uppdragsverksamhet och turistnäringen inom det allmänna stödområdet.

Lokaliseringsbidrag och avskrivningslån får uppgå till sammanlagt högst 35 % eller, om särskilda skäl föreligger, 50 % av stödunderlaget. Föreligger synnerliga skäl får lokaliseringsbidrag och avskrivningslån uppgå till sammanlagt högst 65 % av stödunderlaget vid byggnadsinvesteringar inom det inre stödområdet. Bidrag, avskrivningslån och lokaliseringsslån får i allmänhet uppgå till högst två tredjedelar av stödunderlaget. Lånegaranti uppgår till högst 50 % av det rörelsekapital som behövs under verksamhetens inledningsskede. Ersättning vid flyttning av företag lämnas med belopp som motsvarar skäligen kostnad för nedmontering, transport och uppmontering av maskiner, arbetsredskap och verktyg.

AMS beslutar i ärenden om lokaliseringsstöd. Styrelsen skall dock överlämna det slutliga avgörandet till regeringen om

- stödet avser verksamhet utanför det allmänna stödområdet
- den sammanlagda kostnaden för investeringar och anskaffning av omsättningstillgångar är 5 milj. kr. eller mer, varvid även stödunderlag vid tidigare beviljat stöd skall räknas in i beloppet
- stödet avser avskrivningslån vid förvärv av maskiner, arbetsredskap och verktyg

- stödet avser lokaliseringsbidrag/avskrivningslån med mer än 50 % av investeringskostnaden
- stödet avser lokaliseringsbidrag/avskrivningslån till verksamhet inom turistnäringen
- det är tveksamt om viss verksamhet kan hänföras till stödberättigad industriservice, partihandel eller uppdragsverksamhet
- AMS vill bifalla ansökan som länsstyrelsen har avstyrkt
- stödet avser rationaliseringsinvestering som inte medför ökad sysselsättning i verksamheten
- stödet avser verksamhet som skall drivas av utländsk medborgare eller juridisk person eller av svenskt företag med betydande utländskt inflytande
- stödet avser verksamhet som skall bedrivas av svensk juridisk person med betydande statligt inflytande
- stödet avser flyttning av central förvaltningsenhet från storstadsområde

Om ansökan om stöd lämnas direkt till regeringen kan regeringen avgöra ärendet även om det normalt skulle ha avgjorts av AMS.

Lokaliseringsstöd skall sökas antingen hos länsstyrelsen i det län där verksamheten skall bedrivas eller hos AMS. Har ansökan gjorts hos AMS skall styrelsen inhämta länsstyrelsens yttrande. Länsstyrelsen låter i samråd med länsarbetsnämnden, andra berörda myndigheter och företagareföreningen göra den utredning som behövs i ärendet. Därefter lämnar länsstyrelsen med eget yttrande över alla handlingar i ärendet till AMS. Om AMS inte får avgöra ärendet lämnar styrelsen med eget yttrande handlingarna vidare till regeringen.

Introduktionsstöd lämnas till företag som nyanställer personal i samband med nyetablering eller utvidgning av verksamhet under förutsättning att verksamheten bedöms medföra varaktig sysselsättning för arbetskraften och få tillfredsställande lönsamhet i ort där goda förutsättningar finns för företagets verksamhet. Stödet uppgår till 5 kr. för varje nyanställd och arbetstimme under sex månader. Det utges endast till företag inom det allmänna stödområdet. Ärenden angående introduktionsstöd avgörs av AMS eller, efter AMS bestämmande, av länsarbetsnämnden. Syftet med introduktionsstödet är att stödja lokaliseringsföretagen under inledningskedet med att lära upp och träna in den nya arbetsstyrkan. Stödformen används när det utbildande momentet inte är så framträdande. Stödet ger främst täckning för allmänna inkörningskostnader.

Om företagen anordnar mer kvalificerad utbildning kan introduktionsstödet ersättas med utbildningsstöd. Utbildningsstöd är ett individuellt bestämt stöd vid egentlig yrkesutbildning efter särskild plan. Det lämnas i första hand inom stödområdet och för en tid av högst ett år. Stödbelopp per elev och arbetstimme bestäms från fall till fall med hänsyn till

utbildningskostnaderna och utbildningstiden. Ärenden angående utbildningsstöd inom det allmänna stödområdet med högst 10 kr. per elev och arbetstimme avgörs av AMS. Fråga om utbildningsstöd med högre belopp eller stöd utanför stödområdet prövas av regeringen.

Sysselsättningsstöd lämnas till företag i det inre stödområdet som bedriver industriell eller industriliknande verksamhet, industriservice samt företagsinriktad partihandel och uppdragsverksamhet med mer än lokal betydelse. Stödet omfattar enbart ökning av arbetskraften och utges under tre år. Stöd lämnas till både företag som nyetablerar verksamhet i området och befintliga företag som utökar sin arbetsstyrka. Som förutsättning gäller bl. a. att företaget i fråga utger löneförmåner till de anställda enligt tillämpligt kollektivavtal.

För varje kalenderår, under vilket sysselsättningen i ett företags verksamhet har ökat i förhållande till närmast föregående kalenderår, lämnas sysselsättningsstöd i form av förstaårsstöd. Om sysselsättningsökningen kvarstår får företaget stöd i ytterligare högst två år, s. k. fortsatt stöd.

Förstaårsstödet är 7 000 kr. för varje årsarbetare som sysselsättningen har ökat med. Andra året lämnas ytterligare 7 000 kr. i stöd och tredje året 3 500 kr.

Ansökningar om sysselsättningsstöd avgörs av AMS.

År 1975 påbörjades en försöksverksamhet med sysselsättningsstöd i vissa fall till företag utanför det inre stödområdet (SFS 1974:761). Efter beslut i varje särskilt fall av regeringen kan företag i gränsområdet i det inre stödområdet samt på Gotland beviljas sysselsättningsstöd i samband med lokaliseringsstöd. Regeringen har nyligen föreslagit (prop. 1975/76:88) att försöksverksamheten med sysselsättningsstöd utanför det inre stödområdet skall utsträckas till att omfatta skärgårdsområdena. Vidare kan turistföretag i det inre stödområdet i särskilda fall få sysselsättningsstöd efter beslut av regeringen. Försöksverksamheten skall pågå t. o. m. år 1976.

Flyttningsstöd i form av respension, bortavistelsebidrag, hyres-tillskott och starthjälp lämnas till den som har kvalificerad yrkesutbildning och har fått stadigvarande anställning vid sådant nyetablerat eller utvidgat företag i ort inom det allmänna stödområdet som bedriver industriell eller industriliknande verksamhet. Som förutsättning gäller dock att arbetskraft med den behövliga utbildning inte kan erhållas i orten. Stöd får vägras eller sättas ned under vad som annars hade kunnat ges om sökanden nyligen har flyttat och därvid har fått flyttningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966:368; omtryckt 1975:822, ändrad senast 1975:1275) eller flyttningsstöd.

Ärenden om flyttningsstöd prövas av AMS eller, efter styrelsens bestämmande, av länsarbetsnämnden.

F. n. pågår en försöksverksamhet med könskvotering vid vissa former av regionalpolitiskt stöd. Som villkor för lokaliseringsstöd, introduktionsstöd och utbildningsstöd gäller att minst 40 % av det antal arbetsplatser som

tillkommer hos den som beviljas sådant stöd skall förbehållas vardera könet. Vid ansökan om stöd skall fogas rekryteringsplan som skall utarbetas i samverkan mellan sökanden, länsarbetsnämnden samt berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Länsarbetsnämnden har under AMS tillsyn över att villkorét om könskvotering uppfylls och att rekrytering sker enligt den godkända planen.

3.3. Utredningsförslaget

Den till decentraliseringsutredningen knutna arbetsgruppen anser att handläggningen av ärenden om regionalpolitiskt stöd måste vara effektiv i den meningen att de ansvariga organen fattar underbyggda och väl motiverade beslut. Det måste vid valet mellan olika alternativ till handläggningsorganisation bli en avvägning mellan kraven på resultat i stödverksamheten, tillförlitlighet i bedömningarna samt snabbhet och flexibilitet i beredningen av ärenden. Den regionalpolitiska stödverksamheten har sedan mitten av 1960-talet efter stegvisa utbyggnader funnit sina former. Grunderna för bedömningen av stödförutsättningarna är relativt klart och entydigt formulerade. En utveckling av kunnande och erfarenhet hos handläggningsorganen har inneburit att praxis har stabiliserats. Målen för verksamheten harefter hand blivit alltmer preciserade. Erfarenheten av de senaste årens handläggning tyder på att regionala och centrala organs bedömningar i de enskilda fallen stämmer ganska bra överens.

Enligt arbetsgruppen finns det mot denna bakgrund numera inga avgörande hinder för en uppdelning av beslutsbefogenheterna mellan central och regional nivå. Fördelarna med en decentralisering är flera. En uppdelning av beslutsfunktionerna skapar förutsättningar för en snabbare handläggning av okomplicerade ärenden. Många av de stödsökande företagen får med ett sådant system nära kontakter med beslutsorganet. Länsorganens kännedom om regionala behov och förutsättningar kan tas till vara effektivt både i berednings- och i beslutsarbetet. Ansökningar om statligt stöd till mindre utbyggnader fordrar inte alltid samma överblick av marknads- och branschförhållanden som större ansökningar. Tyngdpunkten i prövningen ligger i stället på en omsorgsfull bedömning av företagsledarens och företagets allmänna kunnande och kapacitet. Den bedömningen bör så långt som möjligt baseras på löpande kontakter mellan handläggare och företagsledning. I sådana ärenden framstår den nuvarande stegvisa berednings- och beslutsprocessen som onödigt komplicerad. Men en decentralisering av beslutsbefogenheterna medför också vissa nackdelar. De regionalpolitiska organens ställning blir svag i lägen där företag i valet av lokaliseringssort har alternativa lösningar i olika län. Brist på likformighet i länsorganens bedömningar och ställningstaganden kan vidare innebära varierande villkor för företag i olika län. Nackdelarna bör dock kunna motverkas genom aktiva samordningsåtgärder. Arbetsgruppen föreslår därför att ett system med decentraliserad beslutande-

rätt i ärenden om regionalpolitiskt stöd skall prövas under en försöksperiod. Decentraliseringsutredningen ställer sig bakom arbetsgruppens slutsatser och förslag.

Beslutanderätten på regional nivå föreslås för lokaliseringsstöd omfatta

- lokaliseringsbidrag/avskrivningslån med upp till 35 % av byggnadskostnaden inom det allmänna stödområdet och högst 50 % inom det inre stödområdet
- lokaliseringslån så att lånet jämte bidrag och avskrivningslån uppgår till högst två tredjedelar av kostnaden för byggnader, maskiner och inventarier inom det allmänna stödområdet.

Arbetsgruppen har gjort en avvägning mellan behovet av dels en central regionalpolitisk bedömning och dels en förenklad handläggning. En avgränsning av länsorganens beslutanderätt kan ske t. ex. efter investeringens storlek, ändamålet med åtgärden eller typen av stöd. Enligt arbetsgruppens bedömning talar övervägande skäl för att avgränsningen skall ske med investeringens storlek som bas. Arbetsgruppen har vidare ansett det önskvärt att en väsentlig del av ärendena bör avgöras på regional nivå och har slutligen stannat för att beslut när det gäller om- och tillbyggnader samt maskinanskaffning bör fattas regionalt vid investeringar upp till 1,5 milj. kr. Det innebär att stödet kan uppgå till högst 1 milj. kr. Storleksgränsen föreslås gälla en och samma investeringsåtgärd. Innebörden av den nuvarande s. k. ackumuleringsregeln reduceras alltså till att avse utvidgningar i beslutade men inte påbörjade arbeten samt förändringar av pågående investeringar.

Fördelningen av beviljat lokaliseringsstöd efter stödets storlek i enskilda ärenden budgetåren 1972/73–1974/75 redovisas i följande tabell.

Beviljat lokaliseringsstöd med fördelning efter stödets storlek i enskilda ärenden budgetåren 1972/73–1974/75*

Beviljat stöd, 1 000-tal kr.	Antal ärenden				Totalt stödbelopp, 1 000-tal kr.			
	1972/73	1973/74	1974/75	Genomsnitt 1972/73– 1974/75	1972/73	1973/74	1974/75	Genomsnitt 1972/73– 1974/75
– 100	33	20	15	23	2 257	1 396	1 096	1 583
101– 200	52	40	28	40	7 626	6 113	4 280	6 006
201– 300	47	26	49	41	11 996	6 619	12 437	10 351
301– 400	29	16	29	25	10 221	5 681	10 244	8 715
401– 500	30	15	37	27	13 558	6 985	17 063	12 535
501– 600	22	10	16	16	12 342	5 017	8 969	8 776
601– 700	18	17	16	17	11 865	11 258	10 380	11 168
701– 800	22	12	19	18	16 707	9 054	15 380	13 714
801– 900	11	7	15	11	9 423	5 983	13 058	9 488
901– 1 000	14	13	8	12	13 772	11 462	7 886	11 040

Beviljat stöd, 1 000-tal kr.	Antal ärenden				Totalt stödbelopp, 1 000-tal kr.			
	1972/73	1973/74	1974/75	Genomsnitt 1972/73- 1974/75	1972/73	1973/74	1974/75	Genomsnitt 1972/73- 1974/75
1 001- 1 500	37	46	37	40	45 944	55 124	44 378	48 482
1 501- 2 000	18	19	19	19	32 446	32 482	33 781	32 903
2 001- 2 500	5	10	13	9	11 551	21 883	29 313	20 916
2 501- 3 000	9	12	9	10	24 929	33 020	24 727	27 559
3 001- 3 500	1	6	5	4	3 127	19 437	16 616	13 030
3 501- 4 000	4	9	9	7	15 390	34 355	33 952	27 899
4 001- 4 500	3	2	4	3	12 595	8 890	17 348	12 944
4 501- 5 000	2	7	5	5	9 660	38 908	24 480	24 349
5 001-10 000	5	10	14	10	39 430	77 176	99 251	71 952
10 001-	4	11	9	8	57 707	287 800	178 877	174 795
Summa	366	308	356	343	362 546	678 553	603 516	548 205

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (särskild bearbetning)

* Lokaliseringsbidrag och lokaliseringsslån.

Tabellen visar att de minsta investeringarna dominerar i antal. I runt tal två tredjedelar av ärendena omfattade stöd på högst 1 milj. kr. Dessa ärenden tog dock i anspråk mindre än en femtedel av det sammanlagda stödbeloppet.

De regionala organens beslutsbefogenheter bör enligt arbetsgruppen omfatta lokaliseringsstöd till industri. Stöd till industrilikhande verksamhet, industriservice, partihandel och uppdragsverksamhet, turistnäringen och flyttning av förvaltningsenhet från storstadsområde undantas från försöksverksamheten. Undantag kan också under viss tid erfordras för vissa industribranscher. Sådana undantag kommer sannolikt att bli nödvändiga för t. ex. de branscher som omfattas av särskilda statliga stödåtgärder inom ramen för de industripolitiska branschprogrammen.

Från de regionala organens befogenheter bör vidare undantas avgöranden i ärenden om flyttning av befintlig verksamhet mellan orter i olika län. Undantagen föreslås gälla beslut både om flyttningssättning och lokaliseringsstöd till investeringar vid flyttning till den nya orten. Med hänsyn till behovet av avvägning mellan insatser i olika län bör beslut fattas centralt också i ärenden om stöd vid etablering av nytt företag eller av fristående nytt arbetsställe i ort utanför det län där företaget bedriver sin huvudsakliga verksamhet. De regionala organen bör däremot få avgöra ärenden om stöd vid etablering av nytt fristående arbetsställe av företag som redan bedriver huvuddelen av sin verksamhet inom länet.

Arbetsgruppen föreslår att regeringen fastställer rörliga medelsramar för

bestämda tidsperioder för de län som omfattas av försöksverksamheten. Ramarna skall inte vara några slutgiltiga restriktioner för handlandet i länen. Beloppen bör kunna ändras under budgetåret efter hand som medelsbehovet förändras. Ramarnas styrfunktioner blir därmed begränsade och de får snarast karaktär av kontrollstationer för den centrala tillsynen av stödgivningen på regional nivå.

Arbetsgruppen föreslår att beslut i ärenden om sysselsättningsstöd skall fattas på regional nivå. Beslutanderätten föreslås bli begränsad till ärenden om stöd till industriföretag. Sysselsättningsstöd till företag med industriliknande verksamhet, industriservice, partihandel och uppdragsverksamhet bör liksom hittills avgöras centralt. Detsamma gäller försöksverksamheten med sysselsättningsstöd till företag i gränstrakterna till det inre stödområdet och på Gotland samt till företag inom turistnäringen. Från den regionala beslutanderätten bör vidare undantas ärenden om sysselsättningsstöd till företag som efter att ha lagt ner verksamheten åter tar upp driften.

För introduktionsstöd, utbildningsstöd och flyttningsersättning till personal föreslår arbetsgruppen inga förändringar av beslutsbefogenheterna.

Arbetsgruppen föreslår att länsstyrelsen även i fortsättningen skall ha huvudansvaret för handläggningen på regional nivå av ärenden om lokaliseringsstöd. Länsstyrelsen har ett övergripande regionalt planeringsansvar och en samordningsuppgift i länen när det gäller den regionala utvecklingen. Länsstyrelsens beslut i stödärenden bör fattas efter samråd med företagareföreningen, som redovisar en företagsekonomisk bedömning, och med länsarbetsnämnden, som framförallt granskar det stödsökande företagets rekryteringsplan och beslutar om dispens från bestämmelsen om könskvotering om detta har aktualiserats i ansökan och ärendet skall avgöras på regional nivå. Samråd bör vid behov ske också med andra statliga organ inom och utom länet samt med kommuner.

Ärenden om sysselsättningsstöd bereds f. n. av länsarbetsnämnden. De krav som i prövningen ställs på företagen har främst anknytning till företagets personalrekrytering. Arbetsgruppen anser det vara naturligt att länsarbetsnämnden beslutar i ärenden som avser stöd till industri inom det inre stödområdet.

Länsarbetsnämnden bör liksom hittills vara beredande organ på länsplanet i ärenden om sysselsättningsstöd som skall avgöras på central nivå. Ställningstaganden i vissa ärenden bör ske i samråd med länsstyrelsen. Det gäller sysselsättningsstöd i gränstrakterna till det inre stödområdet och på Gotland samt till företag inom turistnäringen.

Ärenden om introduktionsstöd och flyttningsersättning föreslås liksom hittills beslutas av länsarbetsnämnden.

AMS är central myndighet i ärenden om regionalpolitiskt stöd. Beslutanderätt i ärenden som faller utanför styrelsens ansvarsområde tillkommer regeringen. Ärenden om regionalpolitiskt stöd som skall avgöras av rege-

ringen bereds inom arbetsmarknadsdepartementet.

Stödgivningens utveckling och inriktning har inneburit att regeringen har kommit att svara för en allt större del av de slutliga avgörandena i lokaliseringsstödärenden. Enligt arbetsgruppens mening har handläggningen nu funnit sina former och praxis har stabiliserats. Det finns därför inte anledning att belasta regeringen med det slutliga avgörandet i så stor utsträckning som nu sker.

Arbetsgruppen föreslår att AMS får befogenhet att, utöver vad som nu gäller, besluta om lokaliseringsbidrag/avskrivningslån med upp till 20 % av byggnadskostnaden och lokaliseringslån så att lånet jämte bidrag och avskrivningslån uppgår till högst två tredjedelar av kostnaden för byggnader, maskiner och inventarier inom den s. k. gråzonen närmast gränsen för det allmänna stödområdet samt om lokaliseringsbidrag/avskrivningslån till ny-, om- och tillbyggnad inom turistnäringen.

Enligt arbetsgruppens förslag skall AMS kompetensområde inom det allmänna stödområdet och i den grå zonen vidare utökas genom att den s. k. ackumuleringsregeln begränsas till att gälla upprepade ansökningar som avser en och samma investeringsåtgärd.

Arbetsgruppen föreslår att förslaget till omfördelade beslutsfogenheter i den regionalpolitiska stödgivningen för lokaliseringsstödet del prövas fr. o. m. den 1 juli 1976 och att de nya reglerna tillämpas som försöksverksamhet under den tid som återstår av den regionalpolitiska programperioden, dvs. fram till den 1 juli 1978.

När det gäller sysselsättningsstödet, som lämnas till företagen kalenderårsvis i efterskott, bör den nya handläggningsordningen tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1977.

3.4. Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser är positiva till förslaget att överföra beslutanderätt i ärenden om regionalpolitiskt stöd till regional nivå. AMS framhåller att arbetsmarknadsverkets verksamhet präglas av en hög grad av decentraliserat beslutsfattande. Decentraliseringen medför inte bara en begränsning av handläggningstiderna utan innebär också en förbättrad kontakt mellan beslutsfattare och den betjänade allmänheten. Det är också betydelsefullt att initiativ och ansvar läggs ut på regionala och lokala organ. Styrelsen tillstyrker att beslut om regionalpolitiskt stöd decentraliseras.

Flera länsstyrelser framhåller att det är angeläget att decentralisera olika beslutsfunktioner från central till regional nivå. Länsstyrelsen i Jönköpings län pekar härvid på länsstyrelsernas efter hand vidgade uppgifter inom den översiktliga samhällsplaneringen. De vidgade möjligheterna och befogenheterna när det gäller planering motsvaras endast i liten utsträckning av befogenheter när det gäller att verkställa planeringen. Enligt länsstyrelsen är det angeläget att styrelserna ges verkliga möjligheter att förverkliga den

planering de beslutar om. Liknande synpunkter förs fram av bl. a. *länsstyrelserna i Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västerbottens län*. Även *statskontoret* framhåller att ett viktigt skäl för decentralisering är att ge länsstyrelserna en allt starkare ställning på samhällsplaneringens område. *Länsstyrelsen i Kalmar län* anser att de regionala myndigheterna är väl förtrogna med de problem som finns inom länet. De har som regel mycket god kännedom om näringslivets situation och företagens förutsättningar att utvecklas. Genom decentralisering av beslutsfattandet skapas förutsättningar för att förenkla handläggningsrutinerna och förkorta handläggningstiderna utan att något avkall behöver göras på handläggningens och beslutens kvalitet. En rad länsstyrelser framför liknande synpunkter.

Några remissinstanser understryker behovet av en övergripande bedömning av de regionala frågorna. Sålunda anser *LO* att de regionalpolitiska problemen är av den karaktären att en central styrning är nödvändig. Det ligger därför i sakens natur att beslut om stödinsatser måste fattas ovanför den regionala nivån. Emellertid har under senare år de inomregionala obalanserna alltmer kommit att uppmärksammas. Behovet av inomregional styrning av näringslivets utbyggnad har därför ökat. *LO* kan mot den bakgrunden tillstyrka utredningens förslag. Även *länsstyrelsen i Västmanlands län* anser att regeringen måste ha det övergripande ansvaret för det regionalpolitiska stödet. Länsstyrelsen uppfattar de föreslagna åtgärderna närmast som en ofrånkomlig nedskärning av den byråkratiska proceduren och har därför inget att erinra mot förslaget. *TCO* ansluter sig till utredningens bedömning att en decentralisering av beslutanderätt om regionalpolitiskt stöd ligger väl i linje med de allmänna strävandena att utveckla de regionala och lokala organens kompetens och uppnå ett mer decentraliserat beslutsfattande. Det regionalpolitiska stödets karaktär av selektiv stödform medför emellertid att det finns särskilda problem förknippade med en decentralisering av beslutanderätten. *TCO* vill mot denna bakgrund understryka att en delegering av det slag som utredningen föreslår inte får ha till följd att de centrala organen avhänder sig styrningen av den totala inriktningen av den regionalpolitiska stödverksamheten, att stödets selektiva karaktär luckras upp eller att olika former av prövning äger rum på olika nivåer i beslutsprocessen. *TCO* betonar samtidigt att en rätt utnyttjad decentralisering kan medföra en effektivare och mer differentierad användning av det regionalpolitiska stödet. *Svenska kommunförbundet* menar att en stor del av lokaliseringsårendena är av relativt enkel natur. Dessa ärenden kräver ingen övergripande regionalpolitisk prioritering. Det är därför ett steg i rätt riktning att i sådana ärenden lägga beredning och beslut på samma nivå, dvs. på det regionala planet. Förbundet anser dock att förslaget inte innebär någon avgörande förändring av beslutanderätten över de regionalpolitiska medlen. *Landstingsförbundet* anför liknande synpunkter. *SAF*, *Svenska handelskammareförbundet* och *Sveriges industriförbund*, som i ett gemensamt

yttrande ansluter sig till utredningsförslaget, vill dock varna för att de regionala ambitionerna föranleder alltför optimistiska satsningar. Även *Svenska bankföreningen* ansluter sig till utredningens förslag, men framhåller samtidigt att det regionala beslutsfattandet inte får medföra att man sänker kravet på lönsamhet och goda framtidsutsikter för projekt som får lokaliseringsstöd.

Åtskilliga remissinstanser tillstyrker eller har inga erinringar emot utredningens förslag till avgränsning av de regionala organens beslutsbefogenheter i ärenden om lokaliseringsstöd. Det gäller t. ex. *LO*, *SAF*, *Svenska bankföreningen*, *Svenska företagares riksförbund*, *Svenska handelskammarförbundet*, *Svenska kommunförbundet*, *Sveriges industriförbund* och *TCO*. Många remissinstanser, särskilt bland länsstyrelserna, föreslår dock på olika punkter utvidgningar av utredningsförslaget.

När det gäller den geografiska avgränsningen föreslår utredningen att den regionala beslutanderätten i fråga om lokaliseringsstöd skall omfatta det allmänna stödområdet. De flesta länsstyrelser i län som inte ingår i stödområdet motsätter sig den begränsningen. Enligt *länsstyrelsen i Södermanlands län* innebär denna begränsning en i dagens läge orealistisk indelning av riket. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* menar att det kan synas naturligt att begränsa den regionala beslutanderätten till det allmänna stödområdet. Med tanke på att en ganska stor del av lokaliseringsstödet har satts in på problemorter också i andra delar av landet framstår det ändå som rimligt att genomföra förslaget också utanför stödområdet. Det kan enligt länsstyrelsen ske genom att samtliga län tilldelas en ekonomisk ram inom vilken länsstyrelsen kan fatta beslut. *Länsstyrelsen i Blekinge län* avstyrker med skärpa att decentraliseringen endast skall gälla inom stödområdet. Samtliga län bör, enligt länsstyrelsen, ges ökade möjligheter att inom vissa centralt bestämda ramar påverka den egna utvecklingen. *Länsstyrelsen i Uppsala, Värmlands, Örebro och Västmanlands län* samt *Företagareföreningarnas förbund* anser att den regionala beslutanderätten bör utsträckas till att omfatta den s. k. grå zonen.

Utredningens förslag att den regionala beslutanderätten när det gäller lokaliseringsbidrag skall begränsas till högst 35 % av byggnadskostnaderna i det allmänna stödområdet och högst 50 % av sådana kostnader i det inre stödområdet möter inga invändningar hos de flesta remissinstanser. *RRV* påpekar dock att det enligt gällande kungörelse inte är orten för verksamheten som är avgörande för bidragets storlek. En praxis synes dock ha utbildats som innebär att företagen får en bidragsandel som varierar med företagens geografiska läge. *Länsstyrelsen i Gotlands län* framhåller att AMS och regeringen i många fall har beviljat företag inom länet lokaliseringsbidrag med 50 % av byggnadskostnaderna. Mot den bakgrunden anser länsstyrelsen att utredningens förslag, som innebär att länsstyrelsen i Gotlands län skulle få besluta om lokaliseringsbidrag med högst 35 % av stödunderlaget, inte får någon betydelse för Gotlands del. Länsstyrelsen föreslår därför att bidrag med 50 % av stödunderlaget skall kunna beviljas vid regionalt fattade beslut inom Gotlands län.

Utredningens förslag om en beloppsbegränsning med avseende på investeringarnas storlek godtas av de flesta remissinstanserna. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* och *Älvsborgs läns företagareförening* vill dock ifrågasätta om inte begränsningen bör knytas till stödets storlek i stället för till investeringskostnaden.

När det gäller vid vilket belopp gränsen skall sättas föreslår några remissinstanser högre belopp än 1,5 milj. kr. som utredningen förordar. *Statskontoret* anser att gränsen kan höjas till 2,5–3 milj. kr. *Företagareföreningarnas förbund* föreslår att gränsen sätts till 2,5 milj. kr. Även *länsstyrelserna i Kalmar* och *Örebro län* anser att gränsen kan höjas. *SHIO* föreslår att storleksgränsen skall uttryckas i basbelopp och förordar därvid 150 basbelopp. *AMS* godtar utredningens förslag, men framhåller att det kan finnas skäl att börja med ett något lägre belopp och sedan efter hand höja gränsen.

Förslaget att den s. k. ackumuleringsregeln endast skall avse upprepade ansökningar som hänför sig till en och samma investeringsåtgärd stöds av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan. *RRV* framhåller att det är angeläget att begreppet investeringsåtgärd definieras klart.

Utredningens förslag innebär att de regionala organens beslutsbefogenheter begränsas till stöd till industriell verksamhet. Flera remissinstanser vill utvidga decentraliseringen till att omfatta även andra former av stödberättigad verksamhet. *Sälunda* föreslår *länsstyrelsen i Östergötlands län* att de regionala organen skall få besluta om stöd också till industriliknande verksamhet och industriservice. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* anser att beslutanderätten för andra stödberättigade verksamheter än industri kan decentraliseras, åtminstone i de fall regeringen har lämnat förhandsbesked att verksamheten är stödberättigad. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* föreslår att länet blir försökslän för en till länsstyrelsen delegerad beslutanderätt också i fråga om stöd till turistnäringen. Även *länsstyrelserna i Västerbottens län* och *Norrbottnens län*, *Företagareföreningarnas förbund* och *SHIO* föreslår utvidgningar i den regionala beslutanderätten när det gäller arten av verksamhet som kan få stöd.

Förslaget att tidvis undanta vissa industribranscher från den regionala beslutanderätten får stöd av de flesta remissinstanserna, bl. a. *AMS*, *industriverket* och *LO*. Både industriverket och *LO* framhåller att undantagen bl. a. bör avse de branscher som omfattas av strukturstödåtgärder. Några remissinstanser, bl. a. *länsstyrelsen i Västerbottens län*, anser dock att beslutanderätten kan decentraliseras även i dessa fall eftersom också regionala beslutsfattare måste ta hänsyn till olika branschens utvecklingsmöjligheter.

Vid nyetableringar skall, enligt utredningens förslag, regionala organ få besluta om stöd enbart när det är fråga om etablering av nytt fristående arbetsställe av ett företag som har den huvudsakliga verksamheten inom samma län. Denna begränsning får stöd av de flesta remissinstanserna. Några remissinstanser föreslår dock jämfört med utredningsförslaget utökade befogenheter för de regionala organen när det gäller nyetableringar. Det gäller

bl. a. länsstyrelserna i Älvsborgs, Värmlands, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Företagareföreningarnas förbund. Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser sålunda att regional beslutanderätt bör finnas i ärenden om stöd till etablering av nya företag, om etableringen görs av personer som är verksamma inom länet och de regionala organen medverkar till att etableringen skall komma till stånd. Sådana beslutsbefogenheter skulle, enligt länsstyrelsen, sannolikt öka de regionala organens möjligheter att med kraft verka för en ökad sysselsättning i länets sysselsättningssvaga regioner.

Utredningens förslag innebär ingen förändring av beslutsbefogenheterna när det gäller statlig lånegaranti för anskaffning av omsättningstillgångar. Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser att det framförallt från praktiska utgångspunkter är fördelaktigt att finansieringsfrågan i sin helhet kan lösas i ett och samma beslut. Länsstyrelsen föreslår därför att beslut om lånegaranti för rörelsekapital decentraliseras till länsstyrelsen i de fall de sammanlagda investeringarna i anläggnings- och ersättningstillgångar rymms inom den totala ram som gäller för beslut på regional nivå. Liknande synpunkter förs fram av länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Företagareföreningarnas förbund. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser dessutom att länsstyrelserna i förekommande fall bör få besluta om flyttningssättning till företag.

Systemet med rörliga medelsramar för länen får stöd av bl. a. länsstyrelserna i Uppsala, Kronobergs, Kalmar, Kristianstads, Värmlands, Örebro och Jämtlands län samt SHIO och Svensk industriförening. Länsstyrelsen i Älvsborgs län godtar förslaget, men anser att en fördelningsmetod grundad på informationssystemet företag-samhälle skulle stärka motiven för de regionala organen att verka aktivt. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län delar inte utredningens uppfattning om rörliga medelsramar utan anser att ett system med löpande rapportering är tillräckligt. Liknande synpunkter förs fram av länsstyrelserna i Västernorrlands och Norrbottens län. TCO vill inte motsätta sig förslaget om rörliga ramar men anser att ett system med fasta medelsramar troligen är bättre.

Utredningens förslag att ärenden om sysselsättningsstöd till industriföretag skall beslutas på regional nivå stöds av de remissinstanser som har yttrat sig i den frågan, bl. a. RRV, AMS och flertalet länsstyrelser. De remissinstanser som har förordat en utvidgad regional beslutanderätt i fråga om lokaliseringssöd har i många fall förordat motsvarande utvidgningar beträffande sysselsättningsstödet.

Utredningens förslag att länsstyrelserna även i fortsättningen skall ha huvudansvaret för handläggningen på regional nivå av ärenden om lokaliseringssöd och därmed beslutanderätt i vissa sådana ärenden stöds eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom TCO. TCO anser att länsarbetsnämnderna vid en delegering av beslutsbefogenheterna bör få denna funktion. Som motiv för sitt förslag anför TCO att AMS har de samord-

nade funktionerna på central nivå och att sysselsättningsfrågorna har en central ställning inom regionalpolitiken. *SAF*, *Svenska bankföreningen*, *Svenska handelskammarförbundet* och *Sveriges industriförbund* framhåller att länsstyrelsernas beslut i lokaliseringsstödsärenden bör fattas in pleno.

Förslaget att länsarbetsnämnderna skall få beslutanderätt i vissa ärenden om sysselsättningsstöd möter inga invändningar bland remissinstanserna.

Utredningens förslag att AMS får besluta om visst lokaliseringsstöd inom den s. k. grå zonen och om lokaliseringsbidrag/avskrivningslån vid ny-, till- eller ombyggnad inom turistnäringen får stöd eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Några remissinstanser vill föra över beslutanderätten från regeringen till AMS i ännu flera fall. *RRV* anser att AMS borde kunna avgöra även ärenden om t. ex. avskrivningslån vid maskininvesteringar och stöd vid rationaliseringsinvesteringar. *Länsstyrelsen i Kristianstads län* menar att AMS bör vara beslutande myndighet i ärenden om lokaliseringsstöd även utanför stödområdet om stödunderlaget understiger 5 milj. kr.

Enligt utredningen bör förslaget till omfördelade beslutsbefogenheter prövas som försöksverk sam h e t under de två sista budgetåren av den innevarande femårsperioden för regionalpolitiskt stöd. Det innebär att de nya reglerna skall gälla fr. o. m. den 1 juli 1976 när det gäller lokaliseringsstöd och fr. o. m. den 1 januari 1977 när det gäller sysselsättningsstödet. Förslaget om försöksverksamhet under den angivna tiden får stöd av de flesta remissinstanserna. *LO* framhåller att det klart bör slås fast att det är fråga om en försöksverksamhet. *Statskontoret* och *länsstyrelsen i Östergötlands län* anser däremot att försöksverksamhet är obehövlig, eftersom en så stor del av handläggningen redan sköts på regional nivå. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att decentraliseringsutredningens förslag inte bör avgöras nu utan behandlas i samband med att nuvarande system med indelning i stödområden omprövas. Enligt länsstyrelsen bör nämligen den nuvarande områdesindelningen avskaffas. I stället bör samordnade regional- och näringspolitiska insatser ske med utgångspunkt från de analyser av nuvarande och framtida sysselsättningsproblem i olika delar av landet, som redovisas i Länsplanering 1974.

Flera remissinstanser, bl. a. *RRV* och *industriverket* framhåller att det är viktigt att resultaten av försöksverksamheten utvärderas.

Utredningen föreslår att regeringen utfärdar tillämpningsbestämmelser och att AMS ger råd och anvisningar för den decentraliserade handläggningen och beslutsordningen i ärenden om regionalpolitiskt stöd. Värdet av centrala anvisningar stryks under av åtskilliga remissinstanser.

4 Föredraganden

4.1 Inledning

År 1965 påbörjades den aktiva lokaliseringspolitiken bl. a. genom att statligt lokaliseringsstöd infördes som ett medel att påverka företagens lokalisering.

Under den gångna tioårsperioden har det regionalpolitiska stödet utvecklats och förbättrats. Riksdagen beslutade om de nuvarande stödformerna år 1973 (prop. 1973:50, InU 1973:7, rskr 1973:248). Beslutet innebar också att en medelsram på 2 500 milj. kr. fastställdes för det regionalpolitiska stödet under femårsperioden 1973/74–1977/78.

I årets budgetproposition har regeringen föreslagit att medelsramen för det regionalpolitiska stödet under den innevarande femårsperioden skall utökas med 1 500 milj. kr. Jag har i propositionen anfört att jag har för avsikt att senare i vår föreslå regeringen att proposition om samordnad sysselsättnings- och regionalpolitik föreläggas riksdagen. Vidare avser jag att inom kort föreslå regeringen att i tilläggsdirektiv ge sysselsättningsutredningen i uppdrag att se över formerna för det regionalpolitiska stödet inför utgången av den innevarande femårsperioden för stödverksamheten. Redan nu bör emellertid beslutas om vissa frågor som rör den regionalpolitiska stödverksamheten. Jag syftar då på frågan om att bygga ut verksamheten med statliga industricentra samt frågan om ökat regionalpolitiskt stöd vid marknadsföringsåtgärder.

Decentraliseringsutredningen har i betänkandet (Ds Kn 1975:4) Decentralisering av beslut om regionalpolitiskt stöd föreslagit att beslut i ärenden om regionalpolitiskt stöd i vissa fall skall kunna fattas på regional nivå. Det ankommer på regeringen att besluta om handläggningsordningen i sådana ärenden. Jag anser att det är lämpligt att riksdagen informeras om förslagen och om huvuddragen i det förslag till ändrad beslutsordning som jag avser att lägga fram för regeringen senare i vår.

4.2 Industricentra

Sedan år 1973 pågår en försöksverksamhet med statliga industricentra i regionala centra i det inre stödområdet. Syftet med verksamheten är att vidga de regionalpolitiska insatserna genom att tillhandahålla industrilokaler för uthyrning. Huvudman för verksamhet är Stiftelsen Industricentra.

Industricenteranläggningar har uppförts i Strömsund och Lycksele. Riksdagen har nyligen beslutat att bygga ut de båda anläggningarna (prop. 1975/76:87, InU 1975/76:27, rskr 1975/76:167). Det är regeringens sak att besluta när utbyggnadsarbetena skall sättas i gång. Utbyggnad bör ske när regeringen bedömer att minst hälften av de nya lokalerna i resp. ort omedelbart kan hyras ut.

I industricenteranläggningarna skall hyran ligga på en nivå som motsvarar de kostnader som företagen kan räkna med om de bygger egna lokaler med statligt lokaliseringstöd. Anläggningarna i Strömsund och Lycksele har finansierats med statliga lokaliseringbidrag och lån från anslagen för regionalpolitiskt stöd. Vidare har Stiftelsen Industricentra tillförts stiftelsekapital från samma anslag.

Stiftelsen Industricentra har i en skrivelse till arbetsmarknadsdepartementet redovisat ett faktaunderlag för en bedömning av vilka orter som närmast kan bli aktuella i den fortsatta verksamheten med industricentra. Eftersom stiftelsens verksamhet bör sättas in i ett större regionalpolitiskt sammanhang avstår stif-

telsen från att själv föreslå nya orter för industricentra. Stiftelsen påpekar dock att kontakterna med företag skulle ge bättre resultat i form av industrietableringar om flera olika ortsalternativ med större regional spridning kunde erbjudas.

Åtskilliga länsstyrelser har i Länsplanering 1974 föreslagit att verksamheten med industricentra skall byggas ut. Föreslagna orter är Hemse, Vara, Filipstad, Mora, Ljusdal, Ånge, Järpen, Sveg, Vilhelmina, Storuman, Haparanda och Gällivare. Arbetsgruppen för bevakning av sysselsättningsfrågor i Tornedalen har föreslagit att ett industricentrum skall byggas i Haparanda. Vidare har flera kommuner i skrivelser till regeringen föreslagit att industricenteranläggningar skall byggas inom resp. kommun.

Sammanlagt har staten hittills lämnat stöd till Stiftelsen Industricentra med ca 16 milj. kr. för investeringarna i Strömsund och Lycksele. Vidare har flera av de företag som hyr lokaler i anläggningarna fått statligt lokaliseringstöd i samband med etableringen. Lokalerna i de båda anläggningarna är nu till större delen uthyrda. Med stöd av uppgifter från de företag som hyr lokalerna kan antalet arbetsplatser i de båda anläggningarna beräknas gå upp till totalt 250–300 efter en inkörningsperiod. F. n. sysselsätts ca 85 personer i anläggningarna. Även om industricenterverksamheten hittills har gett i huvudsak positiva resultat har det enligt min mening ännu gått för kort tid för att några säkra slutsatser skall kunna dras om värdet på längre sikt av industricentra som regionalpolitiskt medel. Det kan dock finnas skäl att nu planera för en begränsad utvidgning av försöksverksamheten. Jag anser liksom stiftelsen att verksamheten bör underlättas om lokaler i industricenteranläggningar kan erbjudas i flera orter. Riksdagen har nyligen beslutat om att bygga ut den andra etappen av anläggningarna i Strömsund och Lycksele. Jag anser att stiftelsen bör få möjlighet att erbjuda lokaler i ytterligare två orter som alternativ till de nuvarande.

En av de nya industricenteranläggningarna bör enligt min mening ligga i Norrbottens län. Den andra anläggningen bör lokaliseras längre söderut än de båda nuvarande anläggningarna. Jag förordar att industricenteranläggningar skall byggas i Haparanda och Ljusdal.

De nya anläggningarna bör dimensioneras på samma sätt som skedde för den första etappen i Strömsund och Lycksele. Det innebär en lokalyta på ca 6 000 m² och utrymme för ca 150 arbetsplatser på vardera orten. Antalet sysselsatta blir givetvis beroende av vilken typ av verksamhet som förläggs till lokalerna. Jag förordar vidare att samma beslutsordning tillämpas som för utbyggnaden av den andra etappen i Strömsund och Lycksele. Det innebär att riksdagen nu tar ställning till ortsvalet samt till riktlinjerna för finansiering av anläggningarna. Sedan får regeringen besluta när investeringarna skall göras. Det bör ske först när regeringen bedömer att minst hälften av lokalerna i resp. ort omedelbart kan hyras ut. Med en sådan ordning kan stiftelsen genast börja planera för de nya anläggningarna och bl. a. söka träffa överenskommelse med företag om uthyrning av lokalerna.

Investeringarna bör finansieras efter samma principer som anläggningarna i

Strömsund och Lycksele. Jag föreslår därför att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att från anslagen för regionalpolitiskt stöd ta i anspråk medel för lokaliseringsbidrag, annuitetslån och kapitaltillskott till Stiftelsen Industri-centra för att finansiera industricenteranläggningar i Ljusdal och Haparanda.

4.3 Regionalpolitiskt stöd vid marknadsföringsåtgärder

Enligt gällande regler för statligt regionalpolitiskt stöd kan företag inom det allmänna stödområdet få statlig lånegaranti för att anskaffa rörelsekapital i samband med sådan utbyggnad eller nyetablering som sker med lokaliseringsstöd. Lånegarantin får uppgå till högst 50 % av det beräknade behovet av rörelsekapital. Rörelsekapitalet kan användas bl. a. för att täcka marknadsföringskostnader.

Riksdagens inrikesutskott uttalade våren 1974 att Kungl. Maj:t närmare borde överväga i vilken form ökat stöd till marknadsföringsåtgärder skulle komma till stånd. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (InU 1974:7, rskr 1974:204). Frågan har därefter beretts inom arbetsmarknadsdepartementet.

Begreppet marknadsföring kan beskrivas som den teknik ett företag utnyttjar för att skaffa sig kännedom om marknaden, att anpassa varor och tjänster till marknads behov, att tillhandahålla varorna och tjänsterna och att genom olika konkurrensmedel söka påverka marknaden. Marknadsföringens roll har förstärkts efter hand som produktionen av varor och tjänster har utvidgats och produkternas livslängd genomsnittligt har blivit kortare.

Särskilt i samband med introduktionen av en ny produkt kan marknadsföringen medföra problem för företagen. Efter en kostnadskrävande teknisk utveckling kan det vara svårt för ett företag att mobilisera de finansiella resurser som krävs för att försäljningsarbetet skall kunna drivas effektivt. Sådana svårigheter drabbar främst de små och medelstora företagen. Dessa företag är de som hittills mest har efterfrågat det regionalpolitiska stödet. Även i framtiden kommer de små och medelstora företagen att spela en viktig roll inom näringslivet i de regioner där en ytterligare förstärkning och differentiering av sysselsättningstillfällena är önskvärd. Ett ökat regionalpolitiskt stöd för marknadsföringsåtgärder kan därför bidra till att näringslivet inom det allmänna stödområdet utvecklas i gynnsam riktning.

Ett ökat statligt regionalpolitiskt stöd till marknadsföring kan emellertid också ge vissa negativa effekter. Konkurrensförhållanden kan genom ett sådant stöd påverkas ogynnsamt. Vidare kan ett stöd till marknadsföringsåtgärder för vissa företag leda till överdrivet stora säljinsatser. Detta kan i sin tur leda till att också konkurrerande företag ökar sina marknadsföringsinsatser. På så sätt kan det enda resultatet av stödet bli att marknadsföringskostnaderna inom vissa varuområden generellt ökar.

Av vad jag nu har sagt framgår att det finns skäl både för och emot ett ökat regionalpolitiskt stöd för marknadsföringsåtgärder. Enligt min mening kan det dock finnas anledning att på det sättet utvidga stödverksam-

heten att statlig lånegaranti får lämnas för sådana åtgärder enligt samma regler som gäller för sådan garanti som är avsedd för anskaffning av omsättningstillgångar. Det innebär bl. a. att garanti skall lämnas bara om sökanden saknar tillräckliga säkerheter för vanligt banklån.

Stöd bör lämnas endast för marknadsföringsåtgärder i samband med introduktion av en ny eller väsentligt vidareutvecklad produkt. I stödunderlaget bör kunna inräknas de kostnader som direkt hänför sig till marknadsintroduktionen och som avser marknadsföringens tre delfunktioner marknadsanalys, marknadsplanering och marknadsbearbetning. Exempel på vad stödunderlaget däremot inte bör omfatta är kostnader för lagerhållning och distribution, för en speciell förpackning eller för särskilda priskampanjer. Stödet bör lämnas endast till industriföretag inom det allmänna stödområdet.

Den särskilda statliga lånegarantin för finansiering av marknadsföringsåtgärder bör uppgå till högst 80 % av stödunderlaget. Det totala garanti-beloppet bör vidare begränsas till högst 500 000 kr. för varje projekt. Härigenom kommer stödet att få betydelse främst för de små och medelstora företagen.

Som underlag för beslut om stöd skall det stödsökande företaget presentera en detaljerad marknadsplan. Av planen skall framgå målsättning, innehåll, organisation och kostnader både för den löpande marknadsföring som företaget bedriver och för den marknadsintroduktion som företaget söker stöd för.

Det utvidgade stödet vid marknadsföringsåtgärder bör prövas under en försöksperiod. Jag förordar att stödet lämnas under perioden den 1 juli 1976 – den 30 juni 1978.

Lånegarantier för finansiering av marknadsföringsåtgärder bör rymmas inom samma ram som anvisas för statlig kreditgaranti för lån i lokaliseringssyfte till rörelsekapital. Regeringen har i 1976 års budgetproposition föreslagit att ramen fastställs till 25 milj. kr. för budgetåret 1976/77. Kostnader för att infria garantierna bör, liksom infriande av lånegarantier för anskaffning av omsättningstillgångar, täckas från förslagsanslaget Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet under elfte huvudtiteln.

4.4 Decentralisering av beslut om regionalpolitiskt stöd

Det regionalpolitiska stödet består av lokaliseringsstöd vid investeringar, introduktionsstöd, utbildningsstöd och sysselsättningsstöd vid nyanställning av personal samt flyttningsstöd till personal med kvalificerad yrkesutbildning. Lokaliseringsstödet vid investeringar består i sin tur av lokaliseringsbidrag, avskrivninglån, lokaliseringlån, lånegaranti och ersättning för flyttning av maskiner, arbetsredskap och verktyg. För stödverksamheten är landet indelat i ett allmänt stödområde och ett inre stödområde.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) beslutar om lokaliseringsstöd, utbildningsstöd och sysselsättningsstöd. I vissa ärenden om lokaliseringsstöd och

utbildningsstöd beslutar regeringen. AMS eller, efter AMS bestämmande, länsarbetsnämnd beslutar om introduktionsstöd och flyttningsstöd till personal.

Det ankommer på regeringen att besluta om handläggnings- och beslutsordning i ärenden om regionalpolitiskt stöd. För riksdagens kännedom vill jag dock här närmare redogöra för hur beslutsordningen enligt min mening i fortsättningen bör se ut. Jag vill också tillägga att jag senare i vår avser att föreslå regeringen att beslutsordningen utformas i huvudsak som jag här förordar.

Decentraliseringsutredningen föreslår i betänkandet (Ds Kn 1975:4) Decentralisering av beslut om regionalpolitiskt stöd att ett system där beslutanderätten i ärenden om regionalpolitiskt stöd förläggs till regional nivå skall prövas under en försöksperiod. Ett sådant system har, menar utredningen, både fördelar och nackdelar. Bland fördelarna anger utredningen att ärendena kan handläggas snabbare. Dessutom underlättas kontakten mellan sökande och beslutsfattare. Nackdelar med regional beslutanderätt är bl. a. att de regionalpolitiska organen kan få en svag förhandlingsställning gentemot stödsökande företag. Vidare kan systemet medföra bristande likformighet mellan olika län. Utredningen menar dock att nackdelarna kan motverkas genom aktiva samordningsåtgärder. Något avgörande hinder för att dela upp beslutsbefogenheterna mellan central och regional nivå finns således inte enligt utredningens mening.

Förslaget att överföra viss beslutanderätt till regional nivå i ärenden om regionalpolitiskt stöd har bemötts positivt av samtliga remissinstanser. AMS framhåller värdet av att initiativ och ansvar läggs ut på regionala och lokala organ. Åtskilliga remissinstanser, särskilt bland länsstyrelserna, anser att en decentralisering av beslutanderätt ger länsstyrelserna en starkare ställning inom samhällsplaneringen, eftersom styrelsernas planeringsansvar därigenom kompletteras med befogenheter att verkställa planeringen. Flera remissinstanser behandlar frågan om det övergripande ansvaret för regionalpolitiken. Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO) framhåller att en central styrning är nödvändig. LO kan dock mot bakgrund av de inomregionala problemens ökade betydelse tillstyrka utredningsförslaget. TCO anser att en rätt utnyttjad decentralisering kan medföra en effektivare användning av det regionalpolitiska stödet.

Syftet med det regionalpolitiska stödet är att påverka lokaliseringen av arbetsplatser till orter och regioner där en förstärkning av näringsliv och sysselsättning är önskvärd. Det har därför varit naturligt att beslutanderätten i ärenden om regionalpolitiskt stöd har lagts hos centrala organ som kan överblicka och samordna stödinsatserna. I likhet med LO och TCO finner jag att de centrala organen även i fortsättningen måste svara för styrningen och inriktningen av den regionala stödverksamheten. Det hindrar dock inte att det nu kan vara lämpligt att överföra vissa beslutsfunktioner i ärenden om regionalpolitiskt stöd till regionala organ. Många av ansökningarna om

regionalpolitiskt stöd är av den karaktären att den nuvarande handläggningsordningen framstår som onödigt komplicerad. Jag anser därför att det kan vara av värde att pröva en ordning där vissa stödärenden avgörs på regional nivå. Det är dock viktigt att åtgärder vidtas för att motverka de olägenheter som ett sådant system kan föra med sig.

När det gäller att avgränsa de regionala organens beslutsbefogenheter bör enligt min mening i huvudsak gälla följande.

I likhet med vad utredningen har föreslagit och de flesta remissinstanserna har tillstyrkt bör beslutanderätten i fråga om lokaliseringsstöd begränsas till att avse ärenden om sådant stöd till verksamhet inom det allmänna stödområdet. Jag delar alltså inte den uppfattning som har framförts av flera länsstyrelser utanför stödområdet, nämligen att decentraliseringen skall omfatta samtliga län, eftersom det skulle innebära att man övergav stödområdesprincipen. Jag vill också erinra om att det enligt nuvarande regler ankommer på regeringen att besluta om stöd utanför det allmänna stödområdet.

Enligt nuvarande regler för lokaliseringsstödet kan AMS bevilja lokalisering bidrag och avskrivningslån inom det allmänna stödområdet med högst 50 % av byggnadskostnaderna om det finns särskilt starka skäl. Normalt skall dock bidrag/avskrivningslån inte gå upp till mer än högst 35 % av byggnadskostnaderna. Utredningens förslag att de regionala organen inte skall få besluta om lokaliseringsbidrag och avskrivningslån med högre belopp än 35 % av byggnadskostnaderna i det allmänna stödområdet och 50 % av sådana kostnader i det inre stödområdet kan medföra vissa problem. Jag tänker främst på de uttalanden som statsmakterna har gjort om en generös tillämpning av stödbestämmelserna vid investeringar i gränsområdet till det inre stödområdet och på Gotland. Samma begränsningar av stödets storlek som f. n. gäller för AMS bör därför gälla för stöd som beslutas på regional nivå. Jag vill framhålla att de regionala organen bör följa den praxis beträffande stödets storlek som AMS tillämpar. De angivna procentsatserna anger det högsta möjliga stödet. Det ankommer på beslutande myndighet att avgöra hur stort statligt stöd som skall lämnas. Enligt gällande regler skall stödet inte vara större än vad som behövs för att den planerade investeringen skall komma till stånd.

Huvudregeln för avgränsning av beslutanderätt mellan AMS och regeringen bygger på investeringskostnadernas storlek. Utredningsförslaget innebär att samma metod skall användas för att avgränsa beslutanderätten mellan regionala organ och AMS. Beloppsgränsen bör enligt förslaget sättas till 1,5 milj. kr. Det innebär att det största möjliga stödet vid beslut på länsnivå blir 1 milj. kr. I likhet med utredningen och de flesta remissinstanserna anser jag att den föreslagna metoden för avgränsningen av beslutanderätt mellan regionala och centrala organ vara lämplig. Också den föreslagna gränsen, 1,5 milj. kr., är väl avvägd. Härigenom kommer ett tillräckligt antal ärenden att avgöras på regional nivå för att decentraliseringen

skall bli meningsfull, samtidigt som beslutanderätten vid större investeringar behålls på central nivå.

Lokaliseringsstöd kan f. n. lämnas till industri, industriliknande verksamhet, industriservice, viss partihandel och uppdragsverksamhet, turismnäringen samt vid flyttning av förvaltningsenhet från storstadsområde. Som utredningen har föreslagit bör de regionala organens beslutanderätt omfatta endast stöd till industri. Undantag kan också under viss tid behövas för vissa industribranscher. Jag räknar med att sådana undantag kan bli nödvändiga för bl. a. de branscher som omfattas av statliga strukturstödåtgärder. Med hänsyn bl. a. till avgränsningsproblem och behov av centrala överväganden bör stöd till övriga typer av stödberättigad verksamhet beslutas centralt. Även ärenden om stöd i anslutning till bevaknings- och uppföjningsåtgärder bör prövas centralt.

I enlighet med utredningsförslaget bör vidare beslut om flyttningersättning och lokaliseringsstöd vid flyttning av verksamhet mellan orter i olika län liksom hittills fattas på central nivå. Likaså bör beslut fattas centralt i ärenden om stöd vid etablering av nytt företag eller av nytt fristående arbetsställe i ort utanför det län där företaget bedriver sin huvudsakliga verksamhet. Däremot bör de regionala organen få avgöra ärenden om stöd när ett företag vill etablera ett nytt fristående arbetsställe inom det län där det redan bedriver huvuddelen av sin verksamhet.

Statlig lånegaranti kan f. n. lämnas för anskaffning av rörelsekapital som behövs i inledningskedet av verksamhet som har fått lokaliseringsstöd. Behovet av rörelsekapital räknas i förekommande fall in i stödunderlaget vid bedömningen av om ett ärende skall avgöras av AMS eller regeringen. Utredningens förslag innebär att beslut om lånegaranti inte skall decentraliseras till regional nivå. Flera remissinstanser anser att det från praktiska utgångspunkter är lämpligt att beslut om lånegaranti fattas på regional nivå om det totala stödunderlaget rymms inom den ram som gäller för sådana beslut.

Ett viktigt motiv för att införa lånegaranti som en regionalpolitisk stödform var att samma statliga myndighet skulle pröva stödbehovet både för anskaffning av anläggnings- och omsättningstillgångar. Redan tidigare fanns nämligen möjlighet att söka industrigarantilån för att täcka rörelsekapitalbehovet. Industrigarantilånen prövas dock av en annan myndighet än AMS. För att tillgodose samordningssyftet bör därför beslut om lånegaranti fattas på regional nivå i de fall det totala stödunderlaget för investeringar i anläggnings- och omsättningstillgångar uppgår till högst 1,5 milj. kr. Beslut om lånegaranti för finansiering av marknadsföringsåtgärder bör dock fattas på central nivå.

Utredningens förslag om rörliga medelsramar för beslut inom resp. län får stöd av de flesta remissinstanserna. Ramarna skall enligt förslaget fastställas av regeringen och avse bestämda tidsperioder. Beloppen bör dock kunna ändras efter hand som behovet av insatser i de olika länen ändras.

På så sätt får ramarna närmast karaktär av kontrollstationer för den centrala tillsynen av stödet. Några remissinstanser anser att ramar inte behövs och att ett system med löpande rapportering av regionala beslut är tillräckligt. Jag anser liksom utredningen att ramarnas styrande effekt blir begränsad. Ett system med rörliga medelsramar har dock värde för den centrala tillsynen av verksamheten. Jag avser att senare återkomma till regeringen med förslag i denna fråga.

AMS beslutar f. n. i ärenden om s y s s e l s ä t t n i n g s s t ö d. Regeringen beslutar dock i de fall stödet avser den pågående försöksverksamheten med sysselsättningsstöd i gränsområdet till det inre stödområdet och på Gotland samt stöd till turistnäringen. Enligt utredningsförslaget skall beslut i vissa ärenden om sysselsättningsstöd till industriföretag fattas på regional nivå. Förslaget har fått stöd av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan. Även jag finner att beslutanderätt i vissa ärenden om sysselsättningsstöd till industriföretag bör delegeras till regional nivå.

Länsstyrelserna har f. n. det såmordnande ansvaret för h a n d l ä g g - n i n g e n på regional nivå i ärenden om lokaliseringsstöd. De har också ett övergripande regionalt planeringsansvar och en samordningsuppgift när det gäller den regionala utvecklingen. Mot den bakgrunden föreslår utredningen att den regionala beslutanderätten i ärenden om lokaliseringsstöd skall överlämnas till länsstyrelserna. Förslaget får stöd av samtliga remissinstanser utom TCO, som i stället föreslår att länsarbetsnämnderna skall ha den regionala beslutanderätten i dessa ärenden. För egen del instämmer jag i utredningens bedömning. Jag avser sålunda att föreslå regeringen att länsstyrelserna skall ha beslutanderätten på regional nivå i ärenden om lokaliseringsstöd.

Ärenden om sysselsättningsstöd avgörs f. n. av AMS. Enligt utredningsförslaget skall den regionala beslutanderätten i ärenden om sysselsättningsstöd utövas av länsarbetsnämnderna. Även jag anser att länsarbetsnämnderna bör ha den regionala beslutanderätten i sådana ärenden.

Genom tillämpningsföreskrifter kan anvisningar ges till de regionala myndigheter som skall besluta i ärenden om regionalpolitiskt stöd. Bland de frågor som bör tas upp i tillämpningsföreskrifter är handläggningen av ansökningar om dispens från könskvoteringsvillkoren vid regionalpolitiskt stöd samt samordningen vid prövning av flera ansökningar från ett och samma företag om stöd vid utbyggnad i olika län.

Liksom utredningen och flertalet remissinstanser anser jag att beslutanderätten i vissa ärenden numera bör kunna flyttas över från regeringen till AMS. Det gäller vissa ärenden om lokaliseringsstöd inom den s. k. grå zonen utanför det allmänna stödområdet. Jag avser att återkomma till regeringen med förslag om den närmare avgränsningen av vilka kommuner och vilka ärenden som skall omfattas av AMS beslutanderätt i ärenden om lokaliseringsstöd utanför det allmänna stödområdet.

Den här skisserade omfördelningen av beslutsbefogenheter från central

till regional nivå bör tillämpas under en försöksperiod av ca två år som avslutas när den innevarande femårsperioden för regionalpolitiskt stöd går ut. Självfallet bör resultaten av försöksverksamheten utvärderas.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen *dels* föreslår riksdagen att

1. godkänna de grunder för regionalpolitiskt stöd vid marknadsföringsåtgärder som jag har förordat att tillämpas under budgetåren 1976/77 och 1977/78,
2. bemyndiga regeringen att ta i anspråk medel från anslagen Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet och Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån för finansiering av industricenteranläggningar i Ljusdal och Haparanda enligt de grunder som jag har förordat.

dels ger riksdagen till känna vad jag har anfört om beslutsordningen i fråga om regionalpolitiskt stöd.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för den åtgärd och det ändamål som han har hemställt om.

1. The first part of the report deals with the general situation in the country and the position of the various groups. It is a summary of the work done during the year and a description of the results achieved.

2. The second part of the report deals with the work done during the year and a description of the results achieved. It is a summary of the work done during the year and a description of the results achieved.

3. The third part of the report deals with the work done during the year and a description of the results achieved. It is a summary of the work done during the year and a description of the results achieved.